

Перспективи використання гуньби сінної у різних галузях медицини

Орловецька Н.Ф., Дяченко М.В.

Національний фармацевтичний університет

Кафедра технології ліків

(м. Харків, Україна)

Ninelorlv@gmail.com

На сьогодні медикаментозний вплив на патологічний процес є найбільш ефективним серед усіх видів лікування. Виробництво лікарських засобів для лікування різних захворювань стає все більш актуальним. Нині хімія досягла великих успіхів у створенні синтетичних лікарських засобів, проте препарати, що одержані з рослин, також не втратили своєї значущості.

Мало хто може засумніватися, що інстинктивна фітотерапія – зовсім не винахід людини. Ми маємо приклади того, що тварини використовують рослини як ліки, як засіб підтримки фізичних сил і здатності до розмноження. Фітотерапія – це не тільки ведучий, базисний традиційний метод лікування і профілактики, а й, у певному сенсі, основа життєдіяльності людини.

Гуньба сінна – дивовижна рослина, яка відома всьому світу за рахунок своїх цілющих властивостей. У давнину насіння гуньби сінної цінувалися на вагу золота. Гуньба сінна, що латиною *Trigonella foenum-graceum*, пряно-ароматична лікувальна рослина родини бобових, вважається однією з найдавніших культур, відома ще з часів Гіппократа і Авіценни. Найвідомішу назву рослина отримала в Індії – шамбала. В якості сировини використовується висушене насіння, смак і аромат якого має дуже специфічний характер. Кулінарія взагалі не може обійтися без цієї приправи.

Численні клінічні дослідження виявили наявність антидіабетичного, гіполіпідемічного, протипухлинного, протизапального, антиоксидантного, протигрибкового, антибактеріального та інших фармакологічних ефектів.

Різноманіття видів активностей обумовлене багатим набором біологічно активних речовин. Експериментальними дослідженнями встановлено, що найбільш активними сполуками, які забезпечують протизапальну дію у цій рослині, є діосгенін та тигогенін, що відносяться до стероїдних сапонінів. В основі механізму протизапальної дії діосгеніну лежить його здатність стабілізувати клітинні мембрани, знижувати проникність судинної стінки й перехід лейкоцитів в вогнище запалення. Ці сполуки крім протизапального ефекту, при правильному застосуванні, можуть знижувати рівень холестерину й глюкози у крові, стабілізувати артеріальний тиск.

Також до найважливіших компонентів відносять фітоестрогени, абсолютно незамінні при корекції ендокринних захворювань у жінок.

У сировині містяться алкалоїд тригонелін, що здатний перешкоджати дегенерації нервових клітин, антиоксидантні сполуки, гіркі речовини, слиз. У насінні шамбали є практично всі амінокислоти, яких потребує організм людини, а також сировина багата такими вітамінами і мінералами, як вітаміном В1, В2 та В6, нікотинова кислота, рутин, калієм, кальцієм, магнієм, фосфором, залізом, марганцем, міддю, селеном, цинком.

Отже, гуньба сінна є однією із найактуальніших рослин, що відомі людству ще з давніх давен. Завдяки безлічі цінних для організму людини біологічно активних речовин та цілющим властивостям, можливо значно розширити спектр застосування цієї рослини у різних напрямках медицини, і тому вона має перспективи зайняти вагоме місце на сучасному фармацевтичному ринку.